

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 301/2026-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED],

zastúpených Viktoriá Hellenbart, advokátska kancelária s.r.o., Martina Rázusa 146/23, Lučenec, proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 15C/1/2022-526 z 29. januára 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručitou ústavnému súdu 15. apríla 2026 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu č. k. 15C/1/2022-526 z 29. januára 2026. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie okresnému súdu a priznať im nárok na náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia doručili 4. januára 2022 okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhali proti žalovaným ako podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti nároku vyplývajúceho z porušenia ich zákonného predkupného práva. Okresný súd rozsudkom zo 16. januára 2023 žalobu sťažovateľov v celom rozsahu zamietol (prvý výrok) a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (druhý výrok). Sťažovatelia 21. marca 2023 podali proti predmetnému rozsudku odvolanie.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 11Co/41/2023-363 z 27. júna 2024 rozsudok okresného súdu potvrdil (prvý výrok) a sťažovateľom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu tak nadobudol právoplatnosť 27. júna 2024.

4. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 15C/1/2022-398 z 10. októbra 2024 sťažovateľov zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným trovy právneho zastúpenia vo výške 1 683,64 eur. Sťažovatelia podali proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, v ktorej namietali nesprávny postup súdu, dôvodili, že trovy konania mali byť vyčíslené jednotlivo proti každému z nich, ako aj nesprávnym výpočtom tarifnej odmeny, pri ktorej určení mal súd vychádzať z hodnoty plnenia, o ktorom žiadali vysloviť neplatnosť zmluvy.

5. Napadnutým uznesením okresného súdu bola sťažnosť sťažovateľov zamietnutá.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú, že spôsob, akým okresný súd dospel k záveru o priznaní náhrady trov konania žalovaným, je nesprávny. Napadnuté uznesenie okresného súdu je založené na neodôvodnených záveroch, vykazuje vnútorné rozpory a neposkytuje odpoveď na podstatné námietky sťažovateľov, čím sa stáva nepreskúmateľným.

7. Okresný súd pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania nerešpektoval obsah právoplatných výrokov rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, z ktorých mal vychádzať. Výrok rozsudku okresného súdu neobsahoval záväzok na solidárne plnenie sťažovateľov ani individualizáciu nárokov, napriek tomu z neho okresný súd odvodil existenciu spoločného nároku žalovaných. Zároveň nereflektoval, že krajský súd založil pasívnu solidaritu sťažovateľov len vo vzťahu k trovám odvolacieho konania. Takýto postup predstavuje situáciu, keď súd doplnil obsah právoplatného rozhodnutia o nové právne závery, ktoré z neho nevyplývajú, čím prekročil rámec svojej právomoci.

8. Okresný súd prezentuje výpočet odmeny advokáta podľa § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), avšak do samotného výpočtu zahrnul aj tarifné zložky, ktoré sú odvoditeľné len z peňažne určiteľnej tarifnej hodnoty podľa § 10 ods. 1 vyhlášky. Tento rozpor medzi deklarovaným právnym základom a reálnou metódou výpočtu nebol vysvetlený ani právne kvalifikovaný a neumožňuje preskúmať správnosť výpočtu. Okresný súd sa zároveň nevysporiadal s kľúčovou otázkou, či je predmet konania ocenený peniazmi, hoci ide o otázku, ktorá má zásadný vplyv na výšku odmeny.

9. Sťažovateľom nebolo doručené vyčíslenie trov právneho zastúpenia advokátom žalovaných ani vyjadrenie žalovaných k ich sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Sťažovatelia namietajú porušenie označených práv nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým im bola uložená povinnosť uhradiť trovy konania žalovaným vo výške, ktorá nezodpovedá zákonnému spôsobu určenia výšky náhrady trov konania.

11. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností týkajúcich sa rozhodnutí o trovách konania stabilne zastáva názor, že rozhodovanie o trovách konania na všeobecných súdoch prislúcha zásadne týmto súdom, preto ich preskúmava iba celkom výnimočne. Rozhodovanie o trovách by mohlo dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich túto časť konania, napríklad interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Na druhej strane je rozhodovanie o náhrade trov konania integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997, sťažnosť č. 22410/93).

12. Aplikujúc uvedené východiská, sa ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia okresného súdu v kontexte sťažnostných námietok spochybňujúcich správnosť výroku o spôsobe platenia trov prvoinštančného konania, ktorý nebol obsiahnutý vo výroku okresného súdu, správnosť výpočtu priznanej tarifnej odmeny a procesný postup okresného súdu pred rozhodnutím o ich sťažnosti.

13. K námietke nerešpektovania výroku rozsudku okresného súdu o nároku na náhradu trov konania, v ktorom nebol výslovne určený spôsob plnenia náhrady trov konania priznanej žalovaným proti žalobcom v rozsahu 100 %, sa okresný súd vyjadril v bode 29 napadnutého uznesenia. Tu stručne odkázal na druhý výrok rozsudku krajského súdu o trovách konania, ktorým boli žalobcovia zaviazaní zaplatiť žalobcom trovy konania spoločne a nerozdielne, a skonštatoval, že vyšší súdny úradník postupoval správne. Aj keď odpoveď okresného súdu na námietku sťažovateľov mohla byť podrobnejšia, jeho záveru z pohľadu ústavnej udržateľnosti nie je čo vyčítať. Napokon aj argumentácia sťažovateľov v ich sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka je obmedzená na jednu vetu. Výrok rozsudku okresného súdu neobsahuje spôsob plnenia náhrady trov, z jeho textu však nemožno vyvodiť ani záver o samostatnosti nárokov na náhradu trov medzi jednotlivými účastníkmi konania. Ústavný súd odkazuje na bod 66 odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorom je explicitne uvedené, že „*povinnosť žalobcov 1/ a 2/ nahradiť trovy konania je spoločná a nerozdielna v súlade s § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka.*“. Len pre úplnosť ústavný súd dodáva, že predmet konania o určenie neplatnosti právneho úkonu je nedeliteľný (výrok o určení neplatnosti kúpnej zmluvy má rovnaké účinky voči všetkým spoluvlastníkom), preto záver súdu, že pri nerozlučnom spoločenstve vzniká solidárna zodpovednosť za trovy konania, je v súlade s povahou sporu týkajúceho sa spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Napokon sťažovatelia nijako nespochybňujú správnosť výroku krajského súdu o náhrade trov odvolacieho konania v rovnakom spore. Napadnutým uznesením preto okresný súd neprekročil rámec vytvorený výrokom o nároku na náhradu trov konania a jeho postup je ústavne akceptovateľný.

14. K námietke o nesprávnom vyčíslení trov konania ústavný súd odkazuje na body 23, 24 a 27 napadnutého uznesenia, kde okresný súd jasne ustálil procesné úkony, za ktoré priznal náhradu trov právneho zastúpenia, ako aj spôsob určenia tarifnej odmeny pre výpočet trov konania, keď žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy považoval za neoceniteľný predmet konania s určením tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Zároveň s ohľadom na ďalšie samostatné výroky (nahradenie prejavu vôle) smerujúce k nahradeniu prejavu vôle, z ktorých každý tvoril samostatný predmet konania, bola suma odmeny upravená v súlade s § 13 ods. 3 tejto vyhlášky. Poukazom na uvedené ustanovenie okresný súd vysvetlil, že v danej veci nejde o spojenie vecí zo zákona, ale o samostatné predmety konania. Samotný nesúhlas sťažovateľov s týmito závermi nie je spôsobilý spochybniť ich ústavnú akceptovateľnosť.

15. K námietke nedoručenia vyjadrenia protistrany k sťažnosti sťažovateľov ústavný súd poukazuje na uznesenie ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 155/2020, v ktorom vysvetlil, že právo na vyjadrenie protistrany nemá absolútny charakter a je potrebné ho posudzovať v spojení s vplyvom vyjadrenia na výsledok konania, ako aj s ohľadom na jeho obsah. Ústavný súd vyslovil, že aj v sťažnostnom konaní sa uplatňuje princíp kontradiktórnosti (IV. ÚS 3/2021). Ten je z hľadiska „rozsahu, ktorý určí zákon“ (čl. 9 Civilného sporového poriadku) vymedzený aj princípom rovného postavenia strán v konaní, teda prostredníctvom čl. 6 Civilného sporového poriadku, keď sa toto rámcové ustanovenie v prípade absencie osobitnej úpravy dotknutého postupu použije primerane na okolnosti prípadu. Ponechanie priestoru na vyjadrenie sa k sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom je dôvodné najmä vtedy, ak argumentácia uvedená v sťažnosti indikuje možnosť, že zákonný sudca okresného súdu rozhodne v neprospech protistrany (IV. ÚS 16/2021, IV. ÚS 271/2021). Vo vzťahu k procesným podaniam sporových strán v rámci sťažnostného konania teda neplatí zákonná povinnosť ich vzájomného doručovania, z hľadiska zachovania princípu kontradiktórnosti konania je potrebné zohľadniť vždy obsah dotknutého podania z hľadiska jeho potenciálu ovplyvniť rozhodnutie súdu. Potreba oboznámiť protistranu s obsahom podania spravidla nie je daná, ak ide o opakovanie skoršej argumentácie, ku ktorej sa už protistrana mala možnosť vyjadriť.

16. V prejednávanej veci sťažovatelia namietali nedoručenie vyčíslenia trov konania advokáta a vyjadrenia protistrany k ním podanej sťažnosti. Nedoručenie podania s vyčíslením trov konania z pohľadu ústavného súdu sťažovateľov neznevýhodnilo v takej intenzite, že by bolo možné uvažovať o porušení kontradiktórnosti konania. Obsah vyčíslenia sa premietol do uznesenia vyššieho súdneho úradníka a sťažovatelia na jeho obsah mali možnosť v neobmedzenom rozsahu reagovať podaním sťažnosti, čo aj využili.

17. Rovnako ani nedoručenie vyjadrenia žalobcov k sťažnosti sťažovateľov v okolnostiach veci nezasiahlo do podstaty princípu kontradiktórnosti konania. Sťažovatelia nijako konkrétne nešpecifikovali, ktoré okolnosti uvedené v nedoručenom vyjadrení mali za následok zhoršenie ich právneho postavenia v dôsledku nemožnosti vyjadriť sa k nemu. Napadnuté uznesenie vydané sudcom argumentačne nadväzuje na uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom, potvrdzuje základné premisy o posúdení obsahu predmetu konania tvoreného viacerými samostatnými výrokmi a aprobuje aj počet úkonov, ktoré boli považované za účelne vynaložené.

18. Sumarizujúc ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti

na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2026

Libor Duľa
predseda senátu